

SHERIDAN LE FANU

CARMILLA

ÇEVİRİ: ZEYNEP BİLGE

2. BASKI

 can
klasik

SHERIDAN LE FANU
CARMILLA

Can Klasik

Carmilla, Joseph Thomas Sheridan Le Fanu

İngilizce aslından çeviren: Zeynep Bilge

Carmilla

© 2011, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2011

2. basım: Kasım 2024, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Beyza Ceylan

Baskı ve cilt: Yıldız Mücellit Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. A.Ş.

Maltepe Mah., Gümüşsuyu Cad., Dalgıç Çarşısı, No:3/4

Zeytinburnu/İstanbul, Tel: (212) 613 17 33 Fax: (212) 5013117

Sertifika No: 4605

ISBN 978-975-07-5161-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

SHERIDAN LE FANU CARMILLA

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Zeynep Bilge

♥can

SHERIDAN LE FANU, 1814'te İrlanda'da iyi eğitilmiş bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Trinity College'da hukuk öğrenimi gördü. Baroya kaydolmasına karşın gazeteciliği seçti, avukat olarak çalışmadı. *Dublin University Magazine*'de yayımlanan baladları, hikâyeleri ve şiirleriyle edebiyat dünyasına adımını atan Le Fanu, çeşitli gazetelerin sahibi ya da ortağı oldu. Edgar Allan Poe'nun çağdaşı olan ama çok farklı üslupta yazan Le Fanu, 1839'da takma adla *Strange Event in the Life of Schalken the Painter* (Ressam Schalken'in Yaşamında Tuhaf Bir Olay) kitabıyla hayalet öykülerine başladı. *The House by the Churchyard* (Mezarlığın Yanındaki Ev), *Uncle Silas* (Silas Amca) romanlarını ve *In a Glass Darkly* (Gizemli Bir Ayna İçinde) adı altında derlenen gerilim öykülerini yazdı.

ZEYNEP BİLGE, 1977'de İstanbul'da doğdu. Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamladığı İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadır. Çalışma alanları İngiliz tiyatrosu ve gotik yazın olan, bugüne kadar çeşitli kısa öykü çevirileri yayımlanan Zeynep Bilge, Georges Duby ve Michelle Perrot tarafından derlenen *Kadınların Tarihi*'nin beş ciltlik serisini yayına hazırlayan ekipte yer almıştır.

1

Eski bir korku

Kesinlikle çok önemli insanlar olmamamıza rağmen, Steiermark'ta bir şatoda, ya da başka bir deyişle *schloss'* ta yaşıyoruz. Dünyanın bu bölgesinde, azıcık gelirle lüks bir yaşam sürmek mümkün. Yılda sekiz ya da dokuz yüz mucize yaratır. Bu miktar, geldiğimiz yerdeki zengin kişilere zar zor yeter. Babam İngiliz, İngiltere'yi hiç görmemiş olmama rağmen ben de İngilizlere özgü bir ad taşıyorum. Ancak burada, yani, her şeyin hayret verecek kadar ucuz olduğu bu تنها ve ilkel yerde, daha fazla paranın maddi açıdan rahatımıza ve hatta lüks yaşamamıza ne şekilde katkıda bulunabileceğini gerçekten bilmiyorum.

Babam Avusturya hükümeti için çalışırdı; emeklilik tazminatını ve babasından kalan mirası alıp emekliye ayrıldı; feodal dönemden kalma bu konutu ve üzerinde bulunduğu ufak araziye kelepirci fiyata satın aldı.

Dünyadaki hiçbir yer buradan daha güzel ve sakin olamaz. Şato, ormanın içindeki küçük bir tepeye inşa edilmiş. Çok eski ve dar olan yol, şatonun, kaldırıldığını hiç görmediğim açılır kapanır köprüsünün ve içi tatlı su levrekleriyle dolu, üzerinde beyaz nilüfer filolarının yüzüp kuğuların süzüldüğü hendeğin önünden uzanıyor.

Tüm bu manzaraya hâkim bir noktada yer alan *schloss*, çok pencereci ön cephesini, kulelerini ve küçük kilisesini gözler önüne seriyor.

Orman, şatonun kapısının önündeki düzensiz ve çok güzel manzaralı bir açıklıkta başlıyor, sağ tarafta dik bir gotik köprü, yolu, ormanın ortasında koyu gölgeliklerin içinde kıvrılan nehrin üzerinden geçiriyor.

Buranın çok ıssız bir yer olduğunu söylemiştim. Doğruyu söyleyip söylemediğime kendiniz karar verin. Giriş kapısından yola bakıldığında, şatomuzun içinde yer aldığı orman, sağa doğru yirmi dört kilometre, sola doğru on dokuz kilometre genişliğinde uzanıyor. En yakın meskûn kasaba, sizin İngiliz mili hesabınızla yedi mil solumuzda yer alıyor. Hâlâ içinde yaşanan ve tarihi öneme sahip en yakın *schloss*, yaşlı General Spielsdorf'a ait ve yaklaşık yirmi mil sağımızda bulunuyor.

“En yakın *meskûn* kasaba” dedim çünkü sadece beş kilometre batımızda, yani General Spielsdorf'un *schloss*'unun yönünde yıkık bir kasaba var; kasabanın, şimdi çatısız olan tuhaf, küçük kilisesinin koridorunda, ormanın derinliklerinden kasabanın sessiz kalıntılarına yukarıdan bakan ve kasaba kadar metruk olan şatonun bir zamanki sahipleri, artık soyu tükenmiş mağrur Karnstein ailesinin kırık dökük mezarları sıralanmış duruyor.

Bu çarpıcı ve kasvetli yerin terk ediliş nedenine ilişkin öyle bir efsane var ki, bunu size başka zaman anlatmam gerekir.

Şimdi size şatomuzda sürekli yaşayan kişi sayısının ne kadar da az olduğunu söylemem gerekiyor. Hizmetkârları ya da *schloss*'a bitişik binalardaki odalarda yaşayanları saymıyorum. Şimdi beni dinleyin ve şaşın kalın! Dünyanın en kibar insanı olan ama yavaş yavaş yaşlanan babam ve o zaman yalnızca on dokuz yaşında olan ben, hikâyemin geçtiği günlerde *schloss*'ta yaşayan aileyi oluşturuyorduk. O günden bu yana sekiz yıl geçti. Steiermark'lı bir hanımefendi olan annem, henüz ben

bebekken ölmüştü ama neredeyse bebekliğimden beri diyebileceğim bir süredir yanımda olan çok iyi huylu bir dadım vardı. Hafızamda dadımın tombul ve sevecen yüzünün olmadığı tek bir ânı hatırlayamıyordum. Çok erken kaybettiğim için yüzünü bile hatırlamadığım anemin acısının bir kısmını ilgisi ve iyi huyuyla gideren dadımın adı Madam Perrodon'du ve Bern'liydi. Küçük akşam yemeği soframıza oturan üçüncü kişi oydu. Bir de dördüncü vardı: Sizin “görgü mürebbiyesi”¹ olarak adlandıracağınızı tahmin ettiğim bir hanımefendi olan Matmazel De Lafontaine. Matmazel De Lafontaine Fransızca ve Almanca konuşurdu, Madam Perrodon Fransızca ve çat pat İngilizce; babamla ben ise, bu dillere, kısmen aramızda ölü bir dil haline gelmemesi için, kısmen de vatanperver gerekçelerle, her gün mutlaka diyaloglarımızda yer verdiğimiz İngilizceyi eklemiştik. Sonuç, yabancıların duyduklarında eğlenceli bulduğu, benimse bu anlatıda asla aktarmamam gereken bir Babil Kulesi'ydi. Saydığım bu kişilerin dışında, kısa ya da uzun sürelerle bizde kalan ve kimi zaman benim de onlara yatıya gittiğim aşağı yukarı benim yaşlarımda iki ya da üç genç hanımefendi arkadaşım vardı.

Olağan sosyal faaliyetlerimiz bundan ibaretti; ama elbette sadece beş-altı fersah uzaktaki “komşu”larımızın sürpriz ziyaretleri de oluyordu. Sizi temin ederim ki tüm bunlara rağmen yalnız bir hayat sürmekteydim.

1. Eskiden İngiltere'de üç çeşit mürebbiye vardı. Yuva çağı mürebbiyesi (*nursery governess*) kız ve oğlan çocuklara sekiz yaşına kadar okuma yazma öğretirdi. Sekiz yaşına gelen oğlan çocuklar yatılı okula gönderilir, kız çocukların öğrenimi evde devam ederdi. Bu dönemden sorumlu olan hazırlık mürebbiyesi (*preparatory governess*) kızlara İngilizce, tarih, coğrafya, şan, piyano, resim ve nakış dersleri verirdi. Kızlar on iki yaşına gelince bazıları yatılı okula gönderilir, bazılarının öğrenimi ise evde, onları toplum yaşamına hazırlayacak dans, piyano, şan gibi alanlardaki dersleri veren görgü mürebbiyesi diye tanımlayacağımız (*finishing governess*) özel öğretmenle sürdürülürdü. (Y.N.)

Hayattaki tek ebeveyni tarafından bir dediği iki edil-meyen şımarık bir kız çocuğunu kontrol altında tutan ağırbaşlı insanlardan bekleyeceğiniz biçimde, mürebbi-yelerimin de benim üzerimdeki etkisi büyüktü.

Zihnimde korkunç bir iz bırakan –ve aslında izi hiç si-linmeyen– ilk hadise, yaşamıma dair hatırlayabildiğim ilk olaylardan biriydi. Bazılarınız bunun son derece önemsiz bir şey olduğunu, dolayısıyla burada anlatılmasının yersiz kaçaacağını düşünecektir. Ancak niçin bundan söz ettiğimi çok geçmeden anlayacaksınız. Sadece bana ait olduğu halde, o zamanlar çocuk odası diye adlandırılan yer, şa-tonun üst katında meşeden yapılmış dik çatılı, büyük bir odaydı. Uykumdan uyanıp, etrafıma bakıp da çocuk odası hizmetçisini göremediğim o gece, olsa olsa altı yaşınday-dım. Uyandığında dadım da ortalıkta yoktu ve yalnız ol-duğumu sandım. Bu durum beni korkutmamıştı, zira ha-yalet öyküleri, peri masalları gibi, kapı aniden gıcırdadı-ğında ya da sönmekte olan mum ışığının titreşip karyola direğinin duvarda dans eden gölgesini yüzümüze yaklaştırdığında başımızı yorganın altına gömmemiz gerektiğini salık veren bilgilerden titizlikle uzak tutulmuştum. İhmal edildiğimi düşünüp üzülmüş, kendimi aşağılanmış hisset-miştim ve sağlam bir yaygaranın habercisi olarak ağlayıp sızlanmaya başladığımda büyük bir şaşkınlıkla, yatağın yanından bana bakmakta olan ciddi ama çok da güzel bir yüz gördüm. Ellerini yorganın altına sokmuş, diz çökmüş genç bir hanımefendiye aitti bu yüz. Hem sevinç hem merakla ona baktım ve sızlanmam dindi. Beni okşadı ve yatakta yanıma uzandı, gülümseyerek beni kendine doğ-ru çekti; derhal yatıştım ve tekrar uykuya daldım. Göğ-süme, boğazımın tam altına, hem de oldukça derine, iki iğne batıyormuş gibi bir hisle uyandım ve yüksek sesle bağırdım. Genç kadın, gözleri bana dikili, irkildi, yataktan yere doğru kaydı ve sanıyorum ki yatağın altına saklandı.

İşte şimdi ilk kez korkmuştum ve avazım çıktığı kadar bağırdım. Dadi, çocuk odası hizmetçisi ve kâhya kadın koşarak içeri girdiler; hikâyemi dinleyip fazla önemsemeden beni yatıştırmaya çalıştılar. Ama yine de, o çocuk halimle, olağandışı bir endişe ifadesiyle benizlerinin atmış olduğunu fark edebiliyordum. Yatağın altına ve sağa sola baktıklarını, masaların altlarına kaçamak bakışlar atıp dolapları kontrol ettiklerini görüyordum; ardından kâhya, dadının kulağına, “Elini yataktaki şu çukurluğa koysana; evet, sen değildin ama birinin oraya uzandığı çok açık, bak hâlâ ılık,” diye fısıldadı.

Çocuk odası hizmetçisinin beni sevip okşadığını, üç kadının da iğne battığını hissettiğimi söylediğim göğsüme baktığını ve başıma böyle bir şey geldiğini gösteren tek bir işaret bile bulunmadığını söylediklerini hatırlıyorum.

Kâhya ile çocuk odasından sorumlu diğer iki hizmetçi sabaha kadar başımda beklediler; o geceden sonra, yaklaşık on dört yaşına gelene kadar geceleri yanımda biri sabahladı.

Bu olaydan sonra uzun süre sinirlerim çok bozuktu. Doktor çağrıldı; solgun benizli ve yaşlıcaydı. Belli belirsiz çiçekbozuğu, uzun, somurtkan yüzünü ve kahverengi perukasını nasıl da net hatırlıyorum. Uzunca bir süre, gün aşırı ziyaretime geldi ve bana –tabii ki nefret ettiğim– ilaçlar verdi.

O görüntünün ertesi sabahı dehşete kapılmış durumdaydım ve gündüz olmasına rağmen bir an bile yalnız bırakılmaya dayanamıyordum.

Babamın yukarı gelip yatağımın yanında durduğunu, neşe içinde konuştuğunu, dadiya bir sürü soru sorduğunu, cevaplardan birine içtenlikle güldüğünü, hafifçe omzumu okşadığını, beni öptüğünü, korkmamamı, bunun kötü bir rüyadan başka bir şey olmadığını ve bir rüyanın bana zarar veremeyeceğini söylediğini hatırlıyorum.

Gotik vizyonun tekinsiz doğasını bugüne taşıyan en başarılı örneklerden biri olan *Carmilla* genç bir kızla esrarengiz bir kadının ilişkisi üzerine kurulu bir öykü. Karakterleri ve tekniğiyle Bram Stoker'ın *Dracula*'sı üzerinde azımsanamayacak izler bırakan, sonraları Edgar Allan Poe'nun deneyeceği gotik tarzıyla dikkat çeken yapıt çarpıcı ve bir o kadar da kışkırtıcı.

Konuk olduğu malikâne ve çevresinde kısa sürede dehşetin ve ölümün ikizi haline gelen dişi bir vampirin öyküsü *Carmilla*. Vampir mitinin kurucusu sayılan bu klasik metin kıskançlık ve cinsel arzunun kışkacında, vampir motifini benliğimizin karanlık sureti olarak yüzümüze vuruyor. Sheridan Le Fanu'nun kadınları karanlığa eğilimleri ve ölüme yakınlıklarıyla, içimizdeki vampire ayna tutuyor.

#dünyaklasikleri #irlandaklasikleri #gotikklasikler #vampir #cinselarzu

Kapak resmi: Egon Schiele

 CAN

canyayinlari.com | [f](#) | [@](#) | [X](#) canyayinlari

uzun öykü

ISBN 978-975-07-5161-5

9 789750 751615